

borbama, ali i oskudicom hrane i skupoćom prehrambenih proizvoda.

U drugome broju 55. godišta objavljeno je i dvanaest radova u bloku *Osvrta i kritike* (603-630), koji otvara Slavica Stojan osvrutom na studiju slučaja o dubrovačkome potresu Paole Albini, koja nosi naziv *The Great 1667 Dalmatia Earthquake. An In-Depth Case Study*. Slijedi knjiga Ignacija Voje pod naslovom *Pisma Gregorja Čremošnika*. Riječ je o petnaestoj knjizi iz serije *Korespondence pomembnih Slovencev. Epistulae Slovenorum illustrium.*, a na nju se osvrće Sonja Šeferović. Marija Benić Penava prikazuje nam knjigu Franka Miroševića pod naslovom *Dubrovački kotar u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj*. Slijedi Tonko Barčot i knjiga *Prešućeni rat – Korčulanski kotar u I. svjetskom ratu*, na koju se osvrće Franko Mirošević. Znanstvenu monografiju *Barban i mletački Loredani. Život u pokretu, ljudi i događaji* Slavena Bertoše prikazuje nam Matija Drandić, a na knjigu *Šime Starčević od riči do ričoslovja* Diane Stolar i Vesne Grahorovac-Pražić osvrće se Marijana Tomelić Čurlin. *Hrvatske povijesne ceste Karolina, Jozefina i Lujzijana* Petra Feletara prikazuje Slavica Stojanović. Na knjigu Hannesa Granditsa pod naslovom *Multikonfesionalna Hercegovina: Vlast i lojalnost u kasnoosmanskom društvu* osvrće se Marinko Marić. *Popis sela sandžaka Krka, Klis i Hercegovina, oslobođenih od Mletačke Republike 1701. godine* autorice Fazilete Hafizović donosi nam Vesna Miović, a Rozana Vojvoda prikazuje knjigu Richarda F. Gyoga *Liturgy and Law in a Dalmatian City: The Bishop's Book of Kotor (Sankt- Peterburg, BRAN, F. no. 200)*. Kritiku monografije *Paolo Sarpi: A Servant of God and State* Jaske Kainulainen donosi Relja Seferović. Posljednji je rad prikaz *Tribina "Demografska katastrofa u Hrvatskoj" za Dan općine Lovreč*, koji potpisuje Radoslav Zaričić.

Anali su i ove godine ponudili čitateljima radove široke tematike koji pružaju mnogo

zanimljivoga sadržaja sadašnjim, ali i budućim istraživačima.

Maja Hučić

Stručni skup *Putopis kao povijesni izvor: hodočasnici, misionari, istraživači, pomorci, putnici, poslanici* (Zagreb, 19. travnja 2018.)

Na Hrvatskome katoličkom sveučilištu u Zagrebu u organizaciji Kluba studenata Odjela za povijest istoga sveučilišta Homo Volans održan je 19. travnja 2018. studentski stručni skup *Putopis kao povijesni izvor: hodočasnici, misionari, istraživači, pomorci, putnici, poslanici*. Izlagači na skupu bili su studenti preddiplomskoga i diplomskoga studija povijesti s Hrvatskoga katoličkog sveučilišta, Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Rijeci i Filozofskoga fakulteta Univerziteta u Sarajevu.

Skup je s temom *Naopaka zemlja i naopaki ljudi. Svakodnevni život u Egiptu prema putopisu Povijesti Herodota iz Halikarnasa* otvorio Tomislav Smolčić. U fokusu njegova izlaganja bila je povijest svakodnevice na osnovi Herodotova djela *Povijesti*. Kroz prizmu drugosti analizirao je i uspoređivao svakodnevni život Egipćana u odnosu na Grke: poput odlaska u trgovine, načina obavljanja nužde, prehrambenih navika, položaja žena. U konačnici je zaključio kako su različitosti kulturološki uvjetovane.

Davor Krištić izlagao je na temu *Vojnička percepcija stranih zemalja u antici: primjeri Ksenofontove Kirove anabaze i Cezarovih komentara o galskom ratu*. Analizirao je vojne zapise i osobna iskustva Ksenofonta i Cezara kao izvor informacija o drugim narodima i zemljama u kojima su vojskovođe boravile. Tako Ksenofont prilikom svoga boravka u Perziji opisuje narode koje je ondje susreo, uspoređuje ih s Grcima te iznosi razlike između njih i barbara. Cezar, pišu-

ći o Galima, nastoji ih što bolje upoznati te naći analogiju između njihovih vjerovanja i rimskih božanstava.

Maja Hučić temeljem *Putovanja Marka Pola* ukazala je na običaje naroda koje je Polo susreo na putovanjima, a koji odudaraju od tadašnjega europskog svakodnevlja. Naglasak je stavila i na gospodarsku povijest, odnosno na uporabu potpisa kao izvora za ekonomsku povijest jer je Polo opisao mjesta u kojima manjkaju određene sirovine te dao savjete trgovcima o načinima ostvarivanja dobiti u tim mjestima.

Matea Jurić i Paula Vuković u izlaganju *Pro anima mea, prikaz osobne pobožnosti i hodočašća u XIV. stoljeću u gradovima istočno-jadranske obale*, oslanjajući se ponajprije na rezultate istraživanja Zorna Ladića, osvrnule su se na fenomen hodočašća i mogućnost njihova praćenja u oporukama stanovnika Zadra, Trogira, Splita i Dubrovnika. Pritom su analizirale hodočasničku pokretljivost u prekojadranske gradove te socijalnu i spolnu strukturu hodočasnika i oporučitelja koji su namijenili legate za hodočašća.

Sebastijan Stingl u izlaganju *Putopisi bez pejsaža* iznio je prikaz ranonovovjekovnih nalaza hodočasničkih medaljica i ostalih nabožnih predmeta (križeva, krunica i brevara) otkrivenih u nizu arheoloških istraživanja. Temeljem tih nalaza analizirao je najučestaliji smjer hodočašćenja iz pojedinih hrvatskih regija te ustanovio kako su iz središnje Hrvatske ljudi uglavnom hodočastili u austrijske i njemačke zemlje, iz Dalmacije uglavnom u talijanska odredišta Loreto i Sirolo, a iz Istre, Primorja i Kvarnera u austrijska, njemačka i talijanska hodočasnička središta.

Amer Maslo iznio je *Vijesti putopisca Benedikta Kuripešića o srednjovjekovnoj Bosni i Srbiji: komparacija s drugim putopisima, hronikama i historijama (15. i 16. stoljeće)*. Pritom je na osnovi nekoliko Kuprešićevih zapisa (o grobu Radoslava Pavlovića, Milošu

Kobiliću i Bitci na Kosovu polju) analizirao moguću pozadinu nastanka njegovih prijeponih informacija, a koje su se u historiografiji često nekritički preuzimale.

Ružica Gelo s temom *Pisma Lady Montagu* bavila se zapisima engleske aristokratkinje i supruge engleskoga ambasadora, nastalima za njezina boravka u Istanbulu 1716. – 1717. godine. Osobitu je pozornost posvetila podacima o životu i običajima osmanskih žena te mnogim predrasudama zapadnjaka o tamošnjim ženama nastalima ponajprije iz neznanja. Pritom je upozorila da su izneseni opisi ipak iskaz viđenja pripadnice elitnoga sloja društva.

Temu *Hrvatska 1775. godine očima cara Josipa II.* izložila je Marija Lendarić. Pozornost je usredotočila na careve opise i zapažanja o stanju različitih aspekata uprave i života za njegova putovanja kroz hrvatske zemlje. Osobito je istaknula, prema carevu mišljenju, neiskorištene potencijale i loše postupke vojnih zapovjednika prema stanovništvu.

Ana Maria Ištoković i Bruno Raguž u izlaganju *Tako blizu, a tako daleko: Matija Mažuranić Pogled u Bosnu* analizirali su razlike između kršćanskoga i muslimanskoga stanovništva u Bosni koristeći se primjere iz Mažuranićeva opisa svakodnevnoga života. Na osnovi toga zaključivali su o Mažuranićevu doživljavanju Bosne i njegovu prikazu tamošnjega društvenog života.

U zaključnome izlaganju Mihaela Marić bavila se temom *Putopisi kao izvor intelektualne historije: Ideja Rusije kod hrvatskih intelektualaca-putopisaca u drugoj polovici 19. stoljeća*. Iznijela je viđenje Rusije kroz usporedbu putopisa nastalih tijekom boravka hrvatskih intelektualaca F. Račkoga, V. Jagića, K. Heruca i S. Radića u Rusiji u 19. stoljeću. Pritom je kao polazišnu točku komparacije uzela njihov različit intelektualni i politički vidokrug, koji je presudno utjecao na izgradnju slike o Rusiji.

Zrinka Pavković